

KARAGÖZ SANATÇISI TACETTİN DİKER' LE SÖYLEŞİ

INTERVIEW WITH TACETTİN DİKER, KARAGÖZ ARTIST

БЕСЕДА АКТЁРА ТЕНЕВОГО ТЕАТРА С ТАДЖЕТТИНОМ ДИКЕРОМ

Mevlüt ÖZHAN*

Öz

31 Mart 2014 tarihinde kaybettiğimiz Karagöz sanatçısı Tacettin Diker' le 10 Mayıs 2004 tarihinde “Tiyatro ve Karagöz sanatı, bu alandaki gelişmeler, yaptığı çalışmalar” hakkında bir söyleşi yaptık. Ustanın hayatta olduğu sırada yayınlamadığım söyleşiyi, Karagöz'e gönül veren, Karagöz sanatçısı olmak isteyenlere ışık tutacağını düşünerek yayınlamaya karar verdim.

Söyleşide onun çocukluk ve gençlik döneminde ülkemizdeki tiyatronun, seyircilerin genel bir değerlendirmesini yaptık. Tiyatro, ardından Karagöz'le tanışıklığı ve yaptığı çalışmaları, kimlerden yararlandığını konuştuk. Halkevleri ve halkodalarının tiyatroya katkılarını değerlendirdik. Gölge oyunu Karagöz'ün öneminden, yurt dışında gördüğü ilgiden söz ettik. Karagöz'deki mizahın, hicvin önemi, günümüzde yapılamamasının nedenleri üzerinde durduk. Karagöz sanatçısının nasıl olması, nelere dikkat etmesi, başarılı olabilmesi için neler yapması konularını konuştuk. Karagöz'ün yaşatılabilmesi için yapılması gerekenleri, sanatçılara, ilgili kurumlara düşen görevleri konuştuk.

Karagöz ve Kukla sanatçısı Tacettin Diker'i ölümünün birinci yılında saygıyla anıyorum.

Anahtar Kelimeler: Tacettin Diker, Karagöz, eğitim, tiyatro, tasvir, kukla

Abstract

I held an interview with Tacettin Diker who died on 31 March 2014, on “Theatre and Karagöz Art, advances in this field and his works” on 10 May 2004. I didn't have an

* *Halk Bilimi Araştırmacı-UNIMA Türkiye Milli Merkezi E. Başkanı. İzmir/TÜRKİYE
(mevlutozhan@gmail.com)*

opportunity to publish the interview while he was alive. Then I decided to publish it thinking that it will enlighten the people who love Karagöz and want to be Karagöz artist.

In the interview, we carried out a general evaluation on theatre and audiences in the period of his childhood. We talked about theatre, how he met with Karagöz, his works and from who he benefited. We evaluated the contribution of the Halkevleri (People's Houses / Community Centres) and Halk Odaları (People's Rooms) to the theatre. We mentioned the importance of shadow theatre Karagöz and the interest drawn abroad. We emphasized the importance of humor and satire in the Karagöz plays, and the reason of the failure to do nowadays. We talked about how a Karagöz artist should be, what he/she should pay attention, what he/she should do to success. We mentioned on the requirements to keep alive Karagöz and the duties of relevant artists, institutions and organisations.

I commemorate Karagöz and puppet artist Tacettin Diker in the first year of his death.

Keywords: Tacettin Diker, Karagöz, education, theatre, figure, puppet

Tiyatro Seyircisinden Söz Edin.

Tiyatroyu biz tiyatro olarak onlardan aldık. Tepebaşında Şehir Tiyatrosu açıldığı zaman, çocuk matinelere de açıldıydı, çocuk tiyatrosu yaptılar. O tiyatrolara ben her Cumartesi günü giderdim. Orda kapıdan içeriye nasıl girilir, nasıl bilet alınır, kapıdan girdiğinizde nasıl oturulur, bir piyes nasıl seyredilir öğretilirdi. Piyes başlamadan meşhur artistler çıkarlardı dekor nedir, perde nedir, sahne nedir, ışık nedir, aksesuar nedir, makyaj nedir? Evvelâ bunları anlatılırdı. Zaten bizim yaşımızdaki tiyatro seyircisi bu şekilde yetişti efendim.

Dediğiniz yıllar hangi yıllar?

Bu yıllar 1936, ben otuz altıda mezun oldum ilkokuldan, 36,37,38 falan.

Yani Atatürk'ün son dönemleri.

Son dönemlerine rastlıyor. Ve ilkokulda da zaten efendim bizim kulaklarımız güzel sanatlarla doluydu. O zamanlar okullar akşama kadardı. Öğlen paydosu bir buçuk saattir. Öğretmenin biri keman, biri piyano, biri ya flüt ya gitar alır ve bize müzik dinletirlerdi. Bizim nesil böyle yetişti. Ve o da olmazsa bizi çağırırlar, kendi aramızda monologlar, tiyatrolar, skeçler yapar oynardık. Ve tiyatro aşkı zaten ister istemez bu şekilde içimize işledi,

Yani eğitimin bir parçasıydı...

Parçasıydı efendim, tamamen yani. Biz birinci sınıfı okurken hocalarımız öyle dersleri takip ettirirlerdi ki ikinci sınıfın derslerini de okumuş olurduk biz. Ve böylelikle yetişildi. Edebiyata, Türkçeye çok önem verilirdi. Ben ilkokulda her hafta kompozisyon yazdığımı bilirim. Yazdırırlardı ve o zamanlar Yerli Malı Haftası vardı ve bilhassa o Yerli Malı Haftası'nda muhakkak kompozisyon yazılırdı.

Daha çok yerli malıyla ilgili kompozisyon mu?

Tabi. Meşhur bir lafı "Dışarıya verilen bir kuruş bize kurşun olarak geri döner" hikayesi vardı. Galatasaray Lisesi'nde de sergiler açılırdı, mütemadiyen bu Yerli Malı Haftası için. Tabi şimdiki ters, ters işler bunlar, ayrı hikayeler onlar.

Tacettin Bey, bu sadece sizin okulda mı vardı, diğer okullarda da aynı mıydı?

Vardı efendim, ama bir tanesinde mükemmel vardı da bir tanesinde... ne bileyim bir tane enstrüman vardı. Veya hiç yoksa şarkı söylenirdi.

Ben hatırlarım benim annem ut çalardı. Bir memur ailesiydik biz. Nihayet vasat yaşayan insanlardık fakat evimizde ut vardı. Ve bütün Türk ailesi böyleydi efendim. Biraz daha sanattan üste çıkmış insanlar her hafta evlerinde toplanırlar fasıllar yapılırdı. Böyle yetişti gençler. Tiyatro sevgim orda başladı dediğim gibi. Sonra bizim halkevleri, halkodaları başladı. Halkodası kuruldu bizim Küçükpazar'da. Ben o zaman Süleymaniye' de oturdum. Benim doğumum Eyüpsultan' dadır, Bahariye... Eyüpsultan da. Hatta orda bir tekke vardır o tekkenin yanındaydı. Tekkenin adı....., meşhur bir tekkeydi o. Neyse, yalıydı. Hatta o yalıda bir hatıram var. Ben üç, dört yaşındayım. Dede derdik, ailenin büyüğü idi. Sandal vardı, yelkenli sandal. Gel bindireyim seni gezdireyim dedi bana. Çocuğum ya hemen bindim. Fakat hava biraz rüzgarlıydı. Sandal böyle yatıyor tabi, ben korkmaya başladım, sahile geldik indiğim zaman afedersiniz ben işemiştım korkudan. O olayı hiç unutmam. Sonra dört beş yaşında iken Süleymaniye' ye geldik. Babam elektrik şirketine girmişti. Elektrik şirketi o zamanlar devlette değildi, şirket olardı. Ve bir yandan dediğim gibi (Babam)Şehzade Başı' yla ilgileniyordu ve biz her zaman tiyatronun içerisindeydik. O zamanlar tiyatrolar, sessiz sinemalar vardı. Daha sinemalar seslenmemişti. Sahnenin önünde piyano bulunurdu. Tiyatro başladığı zaman sessiz filmle başlardı, piyano çalar, o biter ondan sonra cambaz çıkardı, cambazlar oynardı. Cambazlar biter, ondan sonra ön komik dedikleri birisi çıkar ön komik yapardı. Ondan sonra ön kanto dedikleri bir hanım çıkar kanto yapardı yani as solist olarak. Onlar bittikten sonra asıl yıldızlar çıkar kantolar oynarlardı. Ben Şamran' a yetiştim. Şamran çok şişmandı, sağa sola böyle dönerdi sahnede. O nağmeler dediğimiz müzik nağmeye geldiğinde de hıngır hıngır, hop hop oynardı. Ve halkta bayılırdı buna. Alkıştan inlerdi oralar. (Bantta silinme var)

Çadırlar Ramazan ve Kurban Bayramlarında ekseri Unkapanı'nda, Yeşil Tulumba' da kurulurdu. Hatta Unkapanı'nda salaş yerlerde oynatılan Karagöz'e de yetiştim, oradaki Karagözleri de seyrettim. İsimlerini unuttum, hangileriydi bilemeyeceğim. Çok güzel Karagözler oynatılırdı, çok iyi ustalar gelirdi. Otuz Ramazan, otuz değil yirmi sekiz Ramazan orda Karagöz oynardı. Onu biliyorsunuz niye yirmi sekiz olduğunu. Bir tanesi Kadir Gecesi bir tanesi de Arife gecesi oynatılmazdı. Hatta oyunun da yirmi sekiz oluşunu buna bağlarlar. Halbuki çok oyun var. Oyundan oyuna, oyundan oyuna çıkarmışlar, yazmışlar. Halbuki çok oyun var. Sonra Unkapanı'ndaki Karagözleri seyrettim. Her bayram el öptüğümüz zaman Mandagözü dediğimiz 25 lik vardı, el öpenlere verilirdi. Bu paraları aldık mı doğru Unkapanı'na, Yeşil Tulumba' ya çadır tiyatrolarına. O çadır tiyatrolarında ip cambazları, Ortaoyunu, Kukla ve kapalı ise Karagöz, yoksa gece Karagöz oynatırlardı. Ben uzak diye geceleri gitmezdim. Orda Ortaoyunu seyrettim, kuklaları da orda seyrettim. Benim sünnetim Eyüpsultan' da bir okul vardır, adını hatırlamıyorum, hala durur orda, iskelenin yanında, olmuştu. Orda Ortaoyunu oynamıştı. İlk Ortaoyununu görüşüm benim orasıdır. Ondan sonra efendim Bayram günleri bunları hiç kaçırmazdık. Bazen ekstradan bayram günlerinde Naşit Bey olsun Ferah Tiyatrosu olsun birde Milli Sinema oynatırdı. Hilal vardı Hilal Sineması onun karşısında. Oraya programlar gelirdi onları seyrederdik. Ecnebler gelirdi onları çok seyrederdik.

Ecnebler ne oynatırdı?

Onlar Varyete... Tabi onlar şey oynamazlardı... Dramatik piyes falan yoktu lisan bakımından, mesela meşhur akordeoncu getirirlerdi, caz gelirdi, bazen bizimkilerin arasına saz korlardı, fasıl yapılırdı. Bunlar çalardı. Ekseriya bayram günleri falan olurdu bunlar. Ve benim en çok hoşuma giden de içimdeki çocukluk şeyimi kabartırdı. Tam Turan Tiyatrosu'nun oraya geldiğimiz zaman kapısında fıstıkçı vardır, fıstık satardı, dumanı tüter böyle, onun yanık kokusu gelirdi buralara. Kokuyu alınca ben koşmaya başlardım tiyatroya geldik diye. Ve merdivenlerden çıkar içeriye girerdik. Her sene rahmetli Naşit jübile yapar-

di, o jübile çok muazzam olurdu. O jübileye girebilmek için sabahın onunda tiyatroya gidi- lirdi yer bulmak için. Düşünün sabahın onundan akşamın yetisine, kaçta başlıyorsa o vakte kadar orada oturulur. Kimse dışarı çıkmaz. İhtiyaçlarınızı tabi tiyatrodan karşılıyorsunuz, yemek falan yenirdi. O tiyatrodaki bir kere, hiç unutmam rahmetli Hazım, Vasfi Rıza, rah- metli Naşit, sürpiği? oynuyordu, meşhurdu onun sürpiği. Zorla Hazım'ı, Vasfi'yi, Naşit' i çıkarırlardı, gülmekten katılırdı millet. Bu kadar muazzam şeylerdi.. O insanlar bir daha gelmez dünyaya artık.

Sürpi dediniz, nedir sürpi. Oyun adı mı,

Süprük ve Hakik, oyun adı, meşhur oyundu. O da kalmadı ortalıkta. O kadar güzeldi ki, daha ne oyunlar vardı.

Bildiğimiz Ortaoyunu şeklinde mi oynanıyordu?

Hayır Ortaoyunu değil sahneye aktarılmıştı. Tabi Naşit Bey ,Süprük rolündeydi, hasta olurduk gülmekten. Zavallı o da ne yapsın parasızlıktan, üç beş kuruş para gelecek diye. Tiyatro kirasını ödemiş, geri kalanını masraflar çıktıktan sonra kendine almış.

Oyundaki iki kahramanın adı herhalde Süprük ve Hakik.

Evet. Bunları seyrettik. Ondan sonra Dümbüllü. Rahmetli Naşit Bey vefat etmeden evvel Dümbüllü Sirkeci'de oynardı. Karşılıklı oynamazlardı. İki bir araya gelmemişti. Naşit Bey ölünce Dümbüllü yukarıya çıktı. Şehzadebaşı'na falan geldi, onu orda seyrettim. Dümbüllü'yü çok seyrettim, Naşit'i çok seyrettim. Naşit Bey'in bir repertuarı vardı, bir kostümleri vardı, akıl almaz. Benim o zamanlar aklım ermiyor tabi, şimdi söylüyorlarda duyuyorum. Mesela bir taklit yapardı. Bunları siz de bilirsiniz. Bir Karadenizli taklidi yapacak, kasabası, köyü hangi şiveyse ona göre yapıyor adamcağız. Ne bileyim ben. A kasabasının şivesi neyse, kalktı B kasabasını oynuyorsa ona göre şivesini yapıyor. Kostüm- ler de öyle. Ve bu sanatkarları gördüm. Bu gözler, bu kulaklar bunları gördü çok şükür ediyorum Allaha.

Peki sizin başlamanız ne zaman oldu?

Benim başlamam halkevleri, halkodalarında başlamış oldum. Halk Partisi Küçükpazar'da Halk odasını açtı. Bir müddet sonra ben de gittim. Bütün gençler gidiyordu, zaten o zamanlar gençler kahveye falan gitmezdi. Böyle yerlere gidiliyordu. halkevleri vardı. Eminönü'nde de halkevi vardı, bize biraz uzaktı. Küçükpazar'da açılınca oraya de- vama başladık biz. Derken benim aklıma geldi. Başkana, “burada bir temsil kolu kuralım mı?” dedim, “derhal” dedi ve kurduk. Hasbelkader rejisörlüğüne getirdiler beni ve orda çalışmalara başladık. Başladığımız zaman kız bulmakta çok zorluk çekiyorduk, kızlar rolle- re çıkmıyorlardı. En nihayet, kızları topladık ben dedim ki kefil ben oluyorum, eğer her- hangi bir yanlışlık olursa karşınızda ben varım, bana gelin. Üç dört tane kız arkadaş vardı onlarda gelince bizim oyun koymamız tabi daha kolaylaştı, piyesler daha çoğaldı.

Hangi oyunları sahnelediniz?

İlk önceleri Andavalpalas'ı oynuyorduk, İhtiyar Kız'ı oynuyorduk. Ondan sonra Mah- mut Yesari'nin... ah gelmiyor aklıma... İsyancıları oynuyorduk, İsyancılar değil, pardon İstiklal'i oynuyorduk. O zamanlar o çok rağbettediydi. Yunan düşmanlığı da çok revaçtaydı o zaman, onu oynuyorduk, Erkek Güzeli' ni oynuyorduk. Sonra Küçükpazar Halk Odası'nda bir gece yapalım dediler, ben o zamanlar hasbelkader güya opera gibi bir şey yazdık onu oynamaya başladık. Orda ben bacı yı oynadım. Benim bir arkadaşım vardı Nebil diye, aynı semtte otururduk, o bir beste yaptı, o çalgı falan çalıyordu. Çemberlitaş'ta bunu temsil ettik. O gece Dümbüllü İsmail de ordaydı, bizden sonra onlar oynayacaklardı. Biz orda oynarken

Dümbüllü seyrediyormuş. “Yav kim bu çocuk” demiş, beni göstermiş falan, işte anlatmışlar falan. Haa bu arada biz şeyde çalışırken, Küçükpazar’da Rahmetli Bülent Koral. Eşref Kolçak, bunlarda katıldılar aramıza, onlarla da beraber bir müddet çalıştık. Suphi Kaner o da geldi, onlarla beraber tatlı günlerimiz geçti, hatıralarımız çoktur. Tabi teker teker zavallılar vefat etti, bir Eşref yaşıyor. Eşref’i de beğenmişler onu da Ses Tiyatrosu’na istemişlerdi o Ses’e gitti. Haa... o gece beni de istemişlerdi, bana da haber geldi ben gitmedim, gitseydik başka türlü olurdu hayatımız belki ama gitmedim işte, iyi ki gitmemişim çünkü Karagöz beni bırakmamış, ben öyle diyorum. Oralarda oynuyorduk, sonra Halkevlerine gidiyorduk, Halk evlerinde dersler vardı, tiyatro dersleri vardı, makyaj dersleri vardı.

Kimler veriyordu dersleri?

Galip Bey vardı, Ercüment Behzat veriyordu, Butak veriyordu ve hep kalburüstü insanlar ders veriyordu. Bunları dinliyorduk, onlar öğretiyordu, makyaj dersleri veriyorlardı, fonetik veriliyordu, aklınıza ne gelirse onlar veriliyordu. Güya bunları da Halkodalarında aklımızca tatbik etmeye çalışıyorduk. Ben onların çok faydasını gördüm. Birde Rahmetli Nurettin Sevin Bey’in çok faydasını gördüm. Kurs açıldıydı biliyorsunuz, o kurslardan çok istifade ettim. O kurslarda ben hocaya aklıma geleni gösteriyordum, hoca tashih ediyordu şunu yap bunu yapma diye, ondan çok istifade ettim. O kurs 1973 te falan oldu, 73, 74, 75 galiba.

Kursa kadar hiç Karagöz oynattınız mı?

Şimdi.. Halk Partisi, Camcı İrfanı dolaştırıyordu, o geldi bizim halkodasına Karagöz oynattı. Bu bir hafta kadar sürdü yani. Ondan da çok istifade ettim çünkü hem dışını hem sahne arkasını gördüm ben. Çok istifadem oldu. Orda seyrettim Karagöz’ü ve halkodasında çalıştığımızı göre piyesin birinde de galiba Karagöz koyalım dedik, orda oynattığımız piyesin içinde ben Karagöz oynatmaya başladım. Mukavvadandı o zaman Karagöz’ümüz, aktarlarda satılırdı, yüz paraya tanesi, aktarlarda bir defter vardı defterin her bir sayfasında Karagöz, Hacivat, Beberuhi ve bütün şeyler olur, yüz paraya alırdım onlardan, mukavva olduğu için dayanmaz tabi. Eve gelirdim, onları ya mum kızdırır eritir veya yağda kızartırdım şeffaf olurdu.

Onları kim öğretmişti size?

Onları bana Camcı İrfan söyleydi, bir haylide sohbet ettiydik kendisiyle. Bazı şeyler anlattı. Mesela Karagöz’ün sopasının nasıl takılacağını ondan öğrendim ben, böyle tutarsan olmaz dedi, eline çarpar ve düğmesini bozarsın iki parmağını aç düğmeyi araya getir sopayı öyle tak derdi, sonra Karagöz’ün iki sopasından birisinin kısa olması lazım derdi, elinin ki kısa olacak ki hakim olasin, oynatasın derdi. Böyle bazı şeyleri onlardan öğrendik. Oralarda oynatmaya başladım ve oralara gelmeden evvel mahallede mahallelilere oynatıyordum. Baş seyircimiz de karşınızda oturuyor. (eşi).

Kaç yaşlarındaydınız o zaman?

Ortaokuldaydım, oralardan başladım. Ben artık Karagözü oynatabiliyor muyum, oynatmıyor muyum demeye başladım. Yapamıyorsam yazık, günah hiç meşgul olmayayım, yapıyorsam bunun için bir otorite arıyorum. Karşıma Cumhuriyet Gazetesi’nde bir ilan çıktı o zaman. Atatürk Kültür Merkezi’nde Karagöz Yapım ve Oynatım Kursu açılıyor diye. Hemen o kursa gittim ve oraya girdik. Bizi oraya imtihanla aldılar, Hacivat’ın semaisini verdiler onu okudum, sonra bunu orijinal sesiyle okuyum mu dedim oku dediler, okudum, aralarında görüştüler, çıktım ben tabii. Ben durabilir miyim? bir gün sonra telefona sarıldım, dedim ne oldu, kazandın delikanlı dediler. Oraya devama başladık, Selahattinlerle (kendisine uzun süre yardımlık etti)tanışmam ordandır.

Peki Tacettin Bey, kurs dönemine kadar arada uzun bir boşluk var.

Şimdi o boşlukta dediğim gibi Lisedeyken, İstanbul Lisesi’nde yine tiyatro başkanlığı yaptım ben. Andaval Palas’ı koyduk sahneye. Orası yetmedi arkadaşlarla birbirlerimizin evine giderek orada tiyatro yaptık. Evden battaniyeleri alıyorduk perde yapıyorduk. Düşünabiliyor musunuz? buradan alıyordum Kadıköy’e götürüyordum ben, Mehmetpaşa Yokuşu’ndan, oraya götürüp perde falan yapıp orda oynuyorduk, arkadaşların evlerinde oynuyorduk. Bu arada zannederseniz halkevi’ne de bir iki defa gidebildim. Fatih Halkevi vardı, çok meşhur ve sivrilmiş kimseler vardı orda. Gider onları seyrederdik, orda çalışmak nasip olmadı bana.

İsmi hatırladığınız var mı?

Adile Naşit’in kocası, aklıma gelmedi ismi Yaa. O oranın rejisörüydü. Hah Ziya

Bey. Soyadı Keskiner, Ziya Keskiner. Halkevleri’nde müzik konserleri olurdu onları gider dinlerdik. Ve böyle geçti yani.

Lise de bittikten sonra bir işte çalışmaya başladınız mı, tiyatroyu bıraktınız mı?

Hayır efendim hayır. Lise bittikten sonra hukuk a girdik, iki sene orda şey ettik, baktık olacak gibi değil Hukuk’u bıraktım, Yedek Subay olarak askere gittim. Geldik, iki sene kadar boşa dolaştık, ondan sonra Ziraat Bankası’na memur olarak girdim. 25 sene orada çalıştım. Çalıştığım müddetlerde Karagöz’ü, kuklayı ihmal etmedim, oynadım. İki senelik boşluğumda Bir Kavuk Devrildi’yi o zaman sahneledik. Bir arkadaşım vardı Ata Gürer. 21 tane kuklayı o yaptı ve giysilerini de hanım yaptı, bizde sahnesini falan yaptık, işte resmi var orada. İki gün oynadık hanımların evinde.

Yani Bir Kavuk Devrildi’yi kukla olarak oynadınız?

Evet kukla olarak oynadık. Baldız hanıma rol verdik, ben aldım, arkadaşlarım aldı, bir Fransızca bilen aldı, biliyorsunuz orada bir Fransız elçi var. Çok güzel bir oyun oldu. Biz oradan, evden taşınırken ne oldu onlar bilmiyorum, kayboldu, gitti. Çok acıyorum, çok emek vardı onlarda.

Ziraat Bankası’na devam ederken eski hokkabazlardan Hakkı Molla vardı. Bir gün ben çalışırken geldi bu “siz Karagöz oynatıyormuşsunuz” dedi bana. Ben de oynattığımı söyledim. “Bana bu Cumartesi günü gelir misin, bir düğüne gidiyorum” dedi. Gençlik bu, hiç düşünmeden gelirim tabi dedim. Halbuki memura yasak. Kabul ettim ve gittik. Hiç unutmam eski Beyoğlu Evlendirme Dairesi’nin düğün salonuydu orası. Oynattım ve adam bayıldı, peşimi bırakmadı. Onunla bir hayli çalıştık.

İlk defa dışarıda seyirciye oynatmanız o oyunla mı oldu?

Evet.

Daha önce sadece kendi aile içinde oynattınız.

Yoo.. Orda bir resim var tarihi 1948 mi ne. Tarihi vardır orda. Selahattin Güngör vardır, muharrir, eskilerden, rahmetlik, Çingeneler Muharriri. Onun evine gittimdi Beylerbeyine. Hatta sandalyenin arkasına derme çatma bir perde yaptım orda oynattım.

Sonradan devam ettiniz.

Tabi tabi. Hakikaten oynatıp oynatmadığımı da kursta öğreneyim dedim ve rahmetli Nurettin Bey’de “tamam doğru yoldasın, devam et” dedi. Haaa ben icazeti aldım tamam bu iş dedim.

Albümde eski bir 10 TL var...

Haaa...Kukla oynatıyordum Divan Edebiyatı Müzesi'nde. Bizim havale şefi vardı Ma-suma Hanım, geldi çengiye bu parayı yapıştırdı, bende aldım bunu kukla hesabına mahsu-bunu yaptım. Yıllardır da bu duruyor böyle. O parada çok kıymetli şimdi, biliyorsunuz.

Hakkı Malla sadece hokkabazlık mı yapıyordu?

Hokkabazlık yapıyordu. Beşiktaşlı Küçük Ali vardı, Küçük Ali lakabını da Ankara'dakinden esinlenerek almıştı. Hakkı Molla'yla çok dolaştık çok.

Hayali Küçük Ali'den mi?

İşte bakın.. bunlar yanlış. Ta o zamanlardan böyle.

Oda mı Karagöz oynatıyordu?

O hokkabaz ustasıydı, Karagöz'ü yoktu kuklası vardı. Gayet güzel ipli kukla oynatırdı. O vefat etti. O vefat ettikten sonra Hakkı Molla beni çağırdı, benimle oynatır mısın diye. Onunla da öyle çalışmaya başladık. Bu on on beş sene kadar devam etti.

Peki size kim yardım ediyordu?

Hiç kimse, tek başıma, tek başıma. Neler çektim ben o zamanlar. Artık ne kadar Kara-göz oluyorsa o. Ama büyük oyunlar oynayamıyordunuz, Salıncak vs. gibi oyunlar.

Bakanlığın Kursuna kaç kişi katılmıştı?

Aşağı yukarı on kişi vardı.

Onlardan devam eden kimler var?

Devam eden bir ben varım, başka kimse de yok.

Ünver Bey'de (Ünver Oral) katılmış.

Haa... O şeye katıldı, bak unuttum. Camcı İrfan Bey'ler, Mazhar Gençkur'tlar bir kurs açtılar, Karagözcüler Derneği olarak. Oraya devam ettik. O ayrı. Fakat orda tuhaftır Camcı İrfan Bey bir tek muhavere vermedi.

Öğretmedi mi?

Hayır. Direk oyunlara giriyordu. "Hocam muhavere...", yok.

Neden vermiyordu?

Bilmiyordum, anlayamadık. Vermesi lazımdı ama hiç yok. Bir tek muhavere vermedi.

Bakanlığın Karagöz oynatma kursu ne kadar sürdü.

Epey sürdü. 73,74,75. Üç sene kadar sürdü. Yanılmıyorsam. Hatta Ragıp Tuğtekin, Raşit Bayrav da hocaydılar. Hasbelkader Orhan Beyi ve beni de hoca yapmışlardı. Açık açık söyleyeyim, ben o zaman nerden bileceğim, ısrar ettiler, hayır gireceksin dediler, hoca olarak bulunduk. Bu arada Ali Kıyak'ta vardı, iştirak etmişti şeye, onlar mezun oldular. Sonra birkaç kez daha Bakanlık açtı o kursları. 1976 da Ziraat Bankası'ndan emekli oldum, kendi isteğimle, Ondan sonra artık profesyonel oldum. Nasıl olsa serbestsin artık. Tam olarak göğsümü gere gere çalışabiliyorum. Aydın Gün Bey beni her sene İstanbul Festivaline çağırırdı. Bir sene Yedikule'de oynatıyorum, Rahmetli Selim Naşit, Erol Günaydın Meddaha gelmişler, beni görmüşler, beğenmişler, dediler "Akbank'ın çocuk tiyatrosuna gelir misin?" Siz istedikten sonra niçin gelmeyeyim dedim, ve o günden bu güne kadar Akbank Çocuk Tiyatrosu'ndayım.

Daha önceden Akbank Çocuk Tiyatrosu vardı...

Vardı. Tabii, onlar vardı.

Kaç yılında girmiş oldunuz siz oraya?

Bin dokuz yüz yetmiş altı. Nerdeyse otuz altı sene olacak. Her hafta Cumartesi Pazar günleri Karagöz, kukla gösterileri yaptım. Salonda yer bulunmuyor sandalye koyup oturuyoruz, millette seviyor Allaha çok şükür, işte elimizden geldiği kadar bir şeyler vermeye çalışıyoruz. Öyle gidiyor.

Sizin dışınızda orda Karagöz oynatan, kukla oynatan kimse var mı? Veya kadronuzda kim var, onlar devam ediyorlar mı?

Kadromuzda Ramil var, Ayfer var (Ramil Balakin ve Ayfer Balakin), iki tanede teknisyen var. Şimdi bir kız daha iştirak etti o da teknisyen, kuklalara yardım ediyor. Ramil daha yeni Karagöz’de, biliyorsunuz Karagözcü çabuk yetişmez ama gittiği yerlerde beğeniliyor, oynatıyor ve hatta Tacı Babanın şubesi diyorlarmış. Demek ki benim şeyleri konuşuyor, aynı şekilde gidiyor. Bu birikim isteyen iş tabi, birikim olmadan olmaz. Sonra Hasan Hüseyin (Karabağ) yetişti, o var.

Ramil ve Hanımı orada kadrolu mu?

Kadrolu değiliz, biz her temsil başına para alıyoruz. Bir yere yazılı çizili bir şeyimizde yok. Diyorum keşke bir yere kaydımız olsaydı emekli olurduk oradan biz.

İkinci emeklilik..

Evet ikinci emeklilik. Şaka tabi, şaka. Ve orda Allaha çok şükür devam edip gidiyorum. İki senedir de hasbelkader piyes yazmaya cesaret ettim, işte bir şeyler karaladık onlarda tuttu, o da gidiyor, hele bu piyeste tuttu, Bursa’daki Karagöz’ün hikayesi.

Yani Karagöz oyunumu yazıyorsunuz?

Yazdım.

Onları kendiniz mi oynatıyorsunuz?

Kendimiz oynatıyoruz. Kuklayla beraber, kukla da karışık içerisinde. Karagöz’ün Bursa Camii Hikayesi. Sonunda Karagöz oynatıyoruz tabi.

Kukla oynamayı nasıl ve nerede öğrendiniz?

Haa Talat Bey, bak.. onu atladık. Talat Dumanlı’ yı çok seyrettim. Pardon... Çemberlitaş’ta Şen Kuklalar oynardı. Şen Kuklaya çok gittim ben, Salih Bey oynatırdı orda.

Kaç yılları bu dediğiniz?

Yine bin dokuz yüz otuz altı, otuz yedi, otuz sekiz, kırk, çok eski bunlar. Orda bir kahve vardı, saz falanda çalardı, ondan sonrada Salih Bey kukla oynatırdı orda, ipli kukla. Sonra Talat beyi gördüm ben. Talat Beyle de Artistler Kahvesi vardı Karaköy’de, şimdi oraya garaj mı yaptılar, bir şey yaptılar. Bütün artistler orda toplanır, bütün işler oraya gelir, oradan alırlardı işleri. Orda tanıştım Talat Beyle. Talat Bey de Gülhane Parkı’nda çok oynatmıştır. Mazhar(Gençkurt) Bey’de Gülhane Parkı’nda çok oynatmıştır. Ben de bir iki gece Gülhane Parkı’nda oynattım. Hatta bir gecesinde, toprağı bol olsun Max Meinecke geldi seyretti Şehir Tiyatolarından. Elim ayağım falan şeytti. Selahattin dedi“ne yapıyorsun Allah aşkına “ seyretsin adam dedi. E tabi gaf falan yapmayalım diye.

Hangi oyunları daha çok oynatıyordun kuklada, varyete mi yapıyordun yoksa konulu...

İpli kuklada İbiş’i oynatıyorduk. Karagöz de “Andaval Palas”, bizim baş gediklimiz. Sonra “Ters Evlenme” kukla da da oynuyor o, gayet güzel oynuyor, “Yazıcı” da oynuyor. Kuklada da oynuyor, Karagözde de oynuyor tabii. Sonra “Sahte Gelin”, “Sakallı Gelin” yahut, bunları oynuyorduk.

Eski klasiklerden şimdiye kadar oynatmadım ama oynatmak istiyorum, onuda itiraf ediyorum, açık açık söyleyeyim yani. Ne ”Kanlı Kavak”, ne “Yalova Sefası” eskilerden bir şey oynamadım ama oynamak istiyorum. Tasvirlerini yapayım onları da oynayacağım.

Hani bazıları konuşuyorlar bazıları haklı bazıları belki haksız, çünkü eskiyi bilenler eskiyi görmek istiyor karşılarında, onu görmeyince “sen Karagöz oynatamıyorsun” diyor, ben öyle anlıyorum. Yani siz ne yaparsanız yapın “Sen Karagöz oynatamıyorsun” diyor. Rahmetli Hadi Baba (Poyrazoğlu) söylerdi bunu, biliyorsunuz. Tabi haklılar. Kari Kadim Karagöz’ü istiyorlar, kimseye söyleyecek bir şeyimiz yok ama bugün onu oynatamazsınız, görüyorsunuz vaziyeti. Bir “macun tepsisi” deseniz yüzünüze bakıyorlar, kimse bilmiyor ki, çünkü macun tepsisi kalmadı ki, yok ortada, neyi anlatacaksınız. Hani eskiyi kullanmaya kalksanız. Onun için mecbursunuz yenilenmeye. Zaten ben o kanaattem ki Mevlüt Bey, Karagöz gününü yaşamış, eskilerde günü yaşamış. Ustasından ne gördüyse, mesela atmış sene evvelki o piyesleri almış onları oynatmış. Mesela Katip Salih, biliyorsunuz gemiyi taklit etmeye başlamış. Sonra Karagöz’ün kıyafetlerine bakın bunun tango çarşafı da var, bildiğimiz çarşafı da var, üç etekli de var. Yani bunlar neyi gösteriyor, devri gösteriyor. Biri bitmiş, biri çıkmış onu yapmış adam. Sonra kalpak var, kavuk var, fes var, sarık var. Bunlar da hepsi bir anda kullanılmadı ya. Bunlar da zamanla çıktı, fes 2. Mahmut zamanında.

Yani ister istemez Karagöz kendini yenilemiş.

Yenilik Şart. Zaten gerçekler karşınızdaki, yoksa nereyi anlatıyor, Almanya’yı mı der bu adam. Mecbursunuz bunu yapmaya. Müzik deseniz öyle. Ben kötü demiyorum eskiye, hayır, katiyen. Zaten onların ne bir harfini, ne bir veznini kimse yapamaz zaten, geçti, yapacak adam da yok.

Sizin bildiğiniz klasik oyunlar hangileri?

Benim oynattığım mı?

Oynattığınız, bildiğiniz. Biraz önce şunu oynattım, bunu oynatamadım dediniz. Bunun dışında oynattığınız klasik oyunlar hangileri?

Klasik oyunlardan Teter Selvi’yi oynatıyordum, klasik sayılır Teter Selvi, Tımarhane, Eczane, Eczaneyi de oynatmadım, çok zordur eczane, oradaki tabirler vardır biliyorsunuz, onları mecburi ezberleyeceksiniz. Sonra musiki muhaveresi müzikte. Bakın biraz kendimi tenkit edeyim, kendimizi tenkit edelim. Eski musiki muhaveresini yapacak babayiğit yoktur, yapamaz kimse. Neden yapamaz? Biliyorsunuz eski şarkıları olduğu gibi söylemeniz lazım, o mısraları okuyacaksınız ki Karagöz’ün de ona verdiği cevaplar yerine otursun, onları bilmek lazım. Ondan sonra benim oynadığım “Ters Evlenme” dedim size, bak “Kayık” var, Kayık ta eski oyundur. Ama ben onu artık zamana doğru yavaş yavaş çekmeye başladım.

Yani günümüze,

Günümüze doğru çekmeye çalışıyorum.

Mesela biraz önce verdiğimiz örnek Eczane, klasik diye söylüyoruz. Ama ne zaman çıkmış, ülkemize eczane kavramı oluşunca çıkmış. Ne yapmış? Yeni bir konuyu alıp işlemiş, o dönem için yenilik, şimdi klasik hale dönüşmüş değil mi?

Tabi, tabi. Şimdi o Eczane’ nin de o laflarını söylemeniz kimse anlamaz. Çünkü o ilaçlar kalmadı artık, hep yenileri çıktı, yenilerini söylemeli, yenilerini söyleyeceksiniz ki tepki alabilirsiniz. Ama dediğim gibi klasiğini isteyen varsa başka “Arkadaş bana klasik oynat” der, kendine güvenen de varsa oynar.

Allaha şükür ki sevdiler de çocuklar, bana öyle geliyor. Bakın bunun bir örneği var; Akbank’tan İzmir’e Fuara gittik turnede. Büyük iki tane Karagöz silüeti yaptılar astılar oraya. Karı, koca iki, üç tanede çocuk geliyorlar, çocuklar panoları görür görmez nasıl koşuyorlar “Anne.. Karagöz, Hacivat” diye. Bakın işte bu, bundan daha fazla ispatı ne olur yani. Birde çocuklar sevmiyor diyorlar. Nasıl sevmiyor, yalan söylüyorlar. O kadar çok seviyorlar ki çocuklar.

Siz genellikle kendi yazdığınız oyunları oynatıyordunuz, yani yazdığınız oyunları. Veya klasikleri daha çok günümüze uyarlıyorsunuz.

Uyarlıyorum.

Tiplerde değişiklik yapıyor musunuz?

Yapıyorum.

Ne gibi değişiklikler yapıyorsunuz?

Mesela bir tane jön koydum, jön. Başka .. ne yaptım ben.

Yani size göre Karagöz'ü yenileştirme nasıl olmalı, nasıl olabilir?

Şimdi Mevlüt Bey, Karagöz'ün çatısına hiç dokunmayacaksınız, yani şu dört kaide, o bi kere kalacak. Yani başlangıç (giriş), muhavere, fasıl, bitiş, bu çatı bir kere kalacak. Şayet eski oyunları yenilere uyarlamaya kalkıyorsanız karakterlerini de, mesela bir Karadenizli karakterini, o karakter neyse o, yenisi eskisi yok onun. Şive bakımından konuşuyorum yani, diyalekt bakımından konuşuyorum.

Mesela bir iki tanesini gördüm televizyonda oynatırken. Kalkmış İstanbul'a gelmiş hani, yarı Karadenizli yarı İstanbullu güya. Bu bence olmaz, Karadenizliyse Karadenizli, İstanbulluyse İstanbullu. Haa birde kekeme, ben çıkartmıyorum, oynamıyorum çünkü Avrupa çok ayıplıyor, yani bir insanın eksikliği ile hastalığı ile alay edilmez diyorlar. Özürlü kimse, kekeme yok, sağır yok. Ondan sonra efendim şeyde bir tane genç kız koydum yeni tip olarak. Danslarda bilhassa çok yenilik yaptım, gördünüz balerinler, cazlar, oda orkestraları bunları koydum. Yavaş yavaş, zaten bunlarda aşağı yukarı birden değil de yavaş yavaş. Mecbursun zaten yavaş yapmaya, yapması bir kere uzun sürüyor. Birde onun müziğine adapte olmanız var. İşte bakın, eskiden mehteri soktum, kimse yapmadı bunu, mehter takımı. Şimdi tulumbacıları yapacağım. Bunları yapmamda bir gayem, sebeplerimde var. Biliyorsunuz eski piyesler ortadan kalktı. Hiç olmazsa bunları yapalım diyorum. yalan yanlış bir şey bulunur. Mesela Tulumbacılar'ın, bazı tabirleri var birbirlerine, yangına giderken, yangında. Bunlar yok oluyor, bunlar gidiyor. Hiç olmazsa dedim ben bunları koyalım da hem bir değişiklik olur. Bakalım basit bir yangın sahnesi yaptıracağız, tulumbacılar gelecek, kavga sahnesi olacak, tulumbacılar birbirlerine girecekler, ondan sonra yangın sönecek, yangın kantosunu oynatacağım.

Yani siz burada aynı zamanda eski kültür ürünlerimizi de, özelliklerimizi de tanıtmak istiyorsunuz.

Hiç olmazsa ben onların kırıntısını vereyim diyorum, kalsın diyorum.

Bunlar seyredenlerde, çocuklarda ilgi topluyor mu?

Çok topluyor, Mehteri seyredirken bir görseniz milleti, diyeceksin ki bugün mehter var, herkes görüyor ama hayalde görmediler, çok güzel oluyor. Sonra ben eski olarak başka bir şey daha yapmışım ama, unutuyorum ben Mevlüt Bey.

Siz anladığım kadarıyla bazı temel tipler kalacak diyorsunuz.

Evet o kalacak.

Karagöz, Hacivat kalacak.

O şart.

Karadenizli, Kastamonulu, Kayserili, bunlar günümüzde de yaşıyor, ama eskisi gibi Rum kalmadı burda, eskisi gibi Ermeni yok, Yahudi yok, Arnavut yok, yani bu tipler Çelebi.. Yani bunun yerine yenileri koyuyorsunuz siz

Tabi, yenileri koyuyorum. Mesela Çelebi'nin yerine Jön'ü koydum

Bebe Ruhi' nin yerine kimi koyuyorsunuz?

Haa. Bebe Ruhi yerinde duruyor. Ama iyi ki bana iyi bir ışık tuttunuz, onu da değiştirebiliriz. Onun yerine şey bir çocuk, ne diyorlar ona,

Spastik,

Evet öyle bir çocuk konabilir. Çünkü Bebe Ruhi de normal bir insan değildir biliyorsunuz, yaşı büyümüş ama zekası büyümemiştir, öyle bir tiptir, zamanın şeyini koyabiliriz, kılığı ile kıyafetiyle,

Onları rencide etmeden

Katiyen, katiyen. Zaten böyle yaparsanız oturuyor.

O değişiklikler seyirciler tarafından olumlu mu karşılanıyor?

Çok.. çok.. hatta yaşlı bir bey geldi “Bana eskileri yaşattın çok teşekkür ederim dedi. Bak şimdi, bugünkü haliyle oynattığım halde bana eskileri yaşattınız dedi. Demek ki bir şey uyandırmışım, uyanmış yani.

Diğer sanatçı arkadaşlar nasıl bakıyorlar sizin yaptığınız bu yeniliklere?

Bazıları kabul etmiyor.

Gerekeç olarak.

Karagöz’de yenilik olmaz diyorlar. Söyledikleri laf bu.

Peki, Karagöz’de yenilik olmazsa, şimdi perdeyi düşünelim, perde küçülmüş bu bir yeniliktir, sonra meşale ışığında oynatılmıyor, elektrikle aydınlatılıyor perde, tasvirlerin boyu küçülmüş,

Saz yok,

Tabi saz ekibi yok onun yerine tef var, yani birçok şey yenilenmiş.

Kendi kendini yeniliyor zaten.

Yeniliyor tabi. Bir kültür ürünü olarak düşünürsek bir dinamik yapısı var, kendi iç yapısı, dinamik yapısı bunu...

Sanat bağıyor “beni yenile, beni yenile” diye.

Yoksa ne diyorlar, gitti diyorlar, bitti diyorlar. Bunu bitirmemek için ne yapalım?

Bitirmemek için gençler yetişecek. Artık biz geldik gidiyoruz, ben seksen yaşındayım, seksen bire basıyorum. Onun için gençlerin yetişmesi lazım. Gençlerinde acele etmemesi lazım. Bugün sopayı eline alan iki üç oyun oynattıktan sonra bir böbürlenme geliyor, bu olmaması lazım, zaten hiç kimse benim diyemez. Öyle bir derin kuyudur bu ki, bilim de öyle her şey öyle, öğrendikçe öğreneceksin, öğrendikçe öğreneceksin. Zaten Karagöz birazda nankör bir iştir. Çünkü biliyorsunuz otuz yaşına gelmeden vücudunuz o sesi vermiyor zaten tam manasıyla, fizyolojik olarak. Ancak otuz yaşında falan o kalın sesi verebiliyorsunuz. Gençlerin çok okuması lazım, ben her zaman söylüyorum, çok okuması derken evvela tiyatroyu okusunlar, ne kadar Karagöz kitabı varsa onları okusunlar ve kafalarında bunları kendi kendine oynasınlar. Ben hala öyle yaparım, bana bazen hanım güler, oyun başlamadan evvel ben oyunu kafamda oynarım, hala oynarım, bu böyledir. Onu Orhan iyi bilir. Bin kere dahi oynatsanız bu tiyatrodur. Bunu hiç bırakmayacaksınız. Bu gençlere zor geliyor tabii. Eline sopayı aldımı lololo yaptımı oldu bitti, ben yaptım oldu, hayır ben yaptım olmadı. Bunun iyisi var, iyisine gideceksiniz, sonra materyalin iyisi var, perdeniz iyi olacak, ışığımız iyi olacak, hatta hatta kendi üstünüz başınız iyi olacak.

Tabi, sanatçının toplumdaki yeri açısından önemli.

Bir şehre gittiğin zaman adam sana şöyle bir bakıyor, baştan aşağı bir süzüyor. Yağlı gömlekle düğüne gidiyor adam, bana ne bundan demem, bunun parayla pulla işi yok ki Allah’ın çeşmesi orda yahu, yıka şu gömleğini, yanlış mı konuşuyorum Mevlüt Bey Allah aşkına. Sonra tıraş, sen sakallı nasıl gidersin oraya, sakal bırakıyorsan o ayrı hikaye diyeceğimiz yok. Sonra şarabına para buluyorsunda bunlara niye bulamıyorsun, ekmek parası bu, meslek diye geçiniyorsun.

Sanatçı olarak saygınlığımızı sağlamamız gerekiyor.

Zaten birazda bunun için kızıyorlar bana, kızsınlar benim umurumda değil. Sanat ahlakı lazım evvela. Sonra oyun konuşmaları lazım. Müstehcen müstehcen diyorlar, canım onunda bir derecesi var. Mesela Orhan Boran'da müstehcen espri yapıyor, Erbil'de güya espri yapıyor, aradaki farkı görün işte.

Karagöz'deki müstehcenlik konusuna ne diyorsunuz, varmış yokmuş tartışması yapılıyor

Ben şimdi diyorum ki bundan seksen sene evvel herhangi bir kahvede bir mahallenin kahvesinde bir Karagözcü, Karagöz oynatırken bir müstehcen lafı konuşamaz, ona konuşturamazlar, orda o adamı yerler, hemen yıkarlar onu orda. Şu şekilde olabilir, eski Galata, Cenevizliler, şunlar bunlar geliyorlarmış gidiyorlarmış Tamam orda bu olabilir. Ama düşünün 3. Selim gibi bir insanın karşısında Karagöz oynatıyorsunuz bu müstehcenliği kabul eder mi bu adam? O ince ruhlu adam.

O zaman oynatılan mekana göre oyunun yönü değişiyor.

Tabi yerine göre tamam, sonra kendi isteğin varsa, kendin arzu ediyorsan o başka, ona bir diyeceğim yok. Sonra ne var onda, ne feyz var, ne sanat var bilmiyorum ki, bana kaba geliyor yani, birisi güya zamanımıza göre ismi lazım değil yapmış dediler, kulağıma öyle geldi. Şey güya seks yapmış Karagöz. Bunu yapmanın ne manası var, kim seyredecek, kime seyrettireceksin. Mademki öyledir, aileni çağır seyrettir bakalım.

Tabi Osmanlı döneminde oynatılan kişilere, ortama göre değişmiş.

Ben bunu böyle kabul ediyorum, ama yoksa mahallede şurda burda, efendim biliyorsunuz, hiç olmazsa okumuş insanlar yani, verilen espriyi anlayan insanlar, ince lafları anlıyor adamlar, dolgun adamlar kafalarında, sen bu kültürlü insanlara kaba saba şeyleri kabul ettiremezsin, olmaz.

Peki siyasi taşlamalarına, eleştirilerine ne diyorsunuz, geçmiş dönemde yapılmış. Yapılmalı mı? Yapılmalıysa nasıl yapılmalı?

Şahsiyetlere dokunmaması şartı ile yapılsın. Yapabilen yapsın, kuvvetine güvenen yapsın, yapılır. Karagöz zaten yapıyor, yapmıyor muyuz zaten. Halkı ifade ediyor, farkında olmadan neler söylüyor. Ama şahsiyetlerle alay etmeye ben karşıyım. Bana çok teklifler geldi, işte Demirel'i çıkart, işte şunu çıkart. Ne münasebet canım. Benim o adamlarla alay etmeye ne hakkım var, bu nedir, bu sanat mı yani. Kendi kafana, bileğine güvenebiliyorsan yap o eskileri çıkart elini öpeyim ben senin. Buna eskiden bir örnek vereyim size, Halk Partisi zamanında yine böyle ortalık kaynıyordu, başbakan hürriyetin üstüne şal örtelim demişti. Ben Karagöz oynatıyorum şeytan dürttü beni, nerden geldi, ne oldu bilmiyorum bu lafı sarfettim ben, şal örtelim üstüne dedim ama dedikten sonrada ben bittim. Eyvah dedim şimdi beni götürecekler, neyse kimse pek bir şey söylemedi, kimsede gelip götürmedi. Böyle espriler yapılabilir.

Yıl kaçtı?

Yıl yine eski, bin dokuz yüz kırk beş falan, o şey zamanı, kuruldu kurulacak, reyler yenildi yenilecek zamanı, ta o zamanlar yani. Kimsenin konuşamadığı zamanlardı. Ha eskilerden bunlar yapılabilir siyaseten, zaten Karagöz'de bunları yapmazsanız Karagöz'ün kendisi olmaz. Yapacağınız ama dediğim gibi nezih olacak, kimseyi küçültmeyecek, kalkıpta dediğim gibi yok Demirel'i yok şunu bunu çık.. şahısla ne alakan var senin.

Siz kişilerin taklidi şeklindeki eleştiriye karşısınız.

Karşıyım ben.

Ama fikirlerin eleştirisine, sistemdeki işleyişteki aksamalara yapılan eleştirilere...

Halkın düşüncelerini aksettirmeyi.... tamam tamam kabul ediyorum, Karagöz bu zaten. Tabi bunu yapacaksınız, yapmazsanız zaten olmaz, kutunun içerisine sıkışmış kalmış bir insan olursunuz.

Ama günümüzde o da yapılmıyor.

Yapamıyorlar.

Yapamadıkları için mi, yoksa çekiniyorlar mı?

Yok efendim yak, çekinmiyorlar, çekinmiyorlar, ağzına gelen her şeyi söylüyor, görmüyor mu sunuz neler söylüyorlar yav.

Karagöz sanatçıları için söylüyorum.

Haaa yok. Şimdi dedikodu olacak ama yetiştirmiyorlar kendilerini Mevlüt Bey ben size söyleyim.

Yani o konularda yetenekleri yok.

Yok, açıkçası bu. Olsa yapacaklar, yapınlar. Bakın siz yabancı değilsiniz, “ben yüz eli tane piyes yazdım diyor”, niye bir tanesini oynatmıyorsun madem öyledirde. Zaten değişiklik ne kadar çok yapılırsa o kadar yükselecek bu iş. Biliyorsunuz eskiden öyle Karagözcüler varmış ki bir akşam konuştuğu muhavereyi ertesi akşam konuşmazmış. Düşünün bütün ramazan oyun oynatıyor bu adam, birikime bakın.

Zaten sanatçısının bir özelliği o. Bir oyunu burda oynatır, ertesi gün başka bir yerde değişik şekilde oynatır. Yani o sanatçının yaratıcılığına, yeteneğine bağlı, katılıyorsunuz herhalde buna?

Tabi. Rahmetli Naşit’te öyleydi, Dümbüllü de öyleydi, Kasımpaşa’da başka türlü oynardı Heybeliada’da başka laflar söylerdi. Halkın nabzına göre şerbet verirdi. Böyledir bu, Karagöz’de böyle. Kendimi methetmeyim ama bazen Ramil falan bana “ bu gün neler söyledin usta” derlerdi. Fakat pişman oldum, teyp e alsaydım ya , almıyorum, sonrada unutuyorum onlar gidiyor, gelmiyor bir daha aklıma. Bence Karagöz bu, yalnız Karagöz değil geleneksel seyirlik oyunları bu, ortaoyunu olsun, bu olsun, kukla olsun. Kuvvetli olmak lazım, kuvvetli olacaksın, hakim olacaksınız, kem küm ettiğiniz zaman olmaz bu iş. Yanlış bildiklerimizi yüzümüze vurmuyoruz, hata burda Mevlüt Bey.

Niçin söylemiyorsunuz, yanlış yapan birisi varsa, hata yapan birisi varsa, bu işte en yaşlı, en tecrübeli kişi sizsiniz. Bir babanın evladına verdiği öğüt gibi, nasihat gibi söyleyebilirsiniz, bu işin ustası olarak “sen bunu yanlış yapıyorsun, ben öyle düşünüyorum” diyebilirsiniz. Neden diyemiyorsunuz?

Söyledim ben birkaç kişiye söyledim. Vallahi söyledim, bak yemin ediyorum. Birkaç kişiye söyledim yani. Hasan Hüseyin (Hasan Hüseyin Karabağ) ilk geldi bana, dedim “bak oğlum konuşmayı yapamazsan, yapamıyorsan, o sesi veremiyorsan hiç girme bu işe dedim, işte yüzü, halada söyler zaten hiç unutmam der. Ben niye söylemeyeyim yani, kendine iyilik ediyoruz. Sonra bazı muhaverelede “yanlış “ diyorum “öyle değil şöyle olması lazım” söylüyorum. Mesela Ramil’e.. Dikate alıyorlar mı? Ramil alıyor, Hasan’da alıyor. Hatta Hasan Hüseyin kendinden de bir şeyler katmaya başladı. Hoşuma gidiyor bu.

Bir çok insan kendinden bir şeyler katmıyor. Yılların sanatçısıym diyen kişiler var hep aynı şeyleri yapıyorlar ve bir yenileşme yapamıyorlar, neden böyle oluyor?

Yok..Yok.. Karagöz oynatacak adamın tiyatrocı olması şart, daha doğrusu tiyatroyu bilmesi şart. Bunun tiyatrodan farkı var mı Allah aşkına söyleyin Mevlüt Bey. Olduğu gibi tiyatro. Tiyatronun şartı şurtu neyse onlara sahip olacaksınız. Buna sahip olmazsanız Karagöz oynatmayın. Önüme gelene bunu söylüyorum zaten. Kendinizi yetiştireceksiniz, ama ne kadar yetiştirirseniz. Söylüyorum, dilimde tüy bitti... Hem Ayfer’e hem Ramil’e. Onlar gözümün önünde olduğu için söylüyorum, okuyun, okuyun. Kitaplar verdim onlara,

ne kadar Karagöz kitabı varsa, ne kadar tiyatro eseri varsa. Ne kadar tiyatrolar varsa gidip mümkün olduğu kadar görün onları. Bu görmekle olur, oraya girmekle olur. Bunları yapmazsanız, bardağa su koyup içtiğin gibi değil ki bu. Sonra normal hayatınızda da espri yapın bol bol, sanki Karagöz oynatıyormuş gibi espri yapın alışkanlık böyle olur. Geçenlerde ben Akbank'ta Ak sanat 'a gittim, konuşuyorduk, oranın bir kamyon şoförü var "Baba sen Karagöz oynatıyorsun burda galiba" dedi bana. Dedim "Ne münasebet yahu normal konuşuyoruz", hani ona öyle geldi. İşte normal hayatta da bunu yapacaksınız. O zaman zaten ustalığın çıkacak ortaya. Sonra bu nankör bir şeydir, tiyatroyu biliyorsunuz.

Peki bu anlamda, günümüzde üniversitelerde Karagöz, kukla oynatımı ve öğretiminin ders olarak konması sizce yararlı mı olur ?

Yararlı olur yalnız otoritelerin vermesi lazım, bilenlerin doğru bildiğini söylemesi lazım. Yanlış söylese karşısı da yanlış algılar. Tabi lazım, bakın Devlet Tiyatroları var, Belediyeler var, yazık olacak, bir, iki, üç beş kişi yetişmekle bu olmaz. Ne bileyim ben. Devletin mi, belediyenin mi bir otoritenin buna el atması şart . Arkadaş sen yapamıyorsun, yapamadığı zaman yapamıyorsun... bitti.. bunun daha ötesi yok. Sanat çünkü, ortada mevzubahis olan sanat, bitti... Vallahi bak sizlerden biri bana "siz oynatamıyorsunuz hocam" dese ben hemen bırakırım oynatmam. Niye sanatı katliam yapayım yazık günah değil mi?. Bunca yıllık, bu asırlık sanatı. Avrupa o kadar çok seviyor ki Karagöz'ü anlatamam size.

Şimdi biz oynatmadığımız için, tabi ben bu sanatın teorisiyle uğraşıyorum, fakat sizleri izliyorum, bunlarla teoriyi birleştirmeye çalışıyorum, sonrada bazı arkadaşlarımızı uyarıyorum, şöyle yaparsan iyi olur, şurda yanlış yapıyorsun. Fakat buna olumsuz tavır alırlar.

Yanlış. Bilakis takdir etmeleri lazım ki siz onu görmüş söylüyorsunuz ne mutlu. Öyle olur, bakın ne dedim ben size, söyleyin bir şeyim varsa, ciddiğim yani bundan memnun olurum çünkü benim işim yükselecek, randımanım yükselecek. Ben de tabi otuz sene evvelki gibi değilim otuz sene önce bambaşkıyken şimdi bambaşkıyım . Gayet tabi birikimler, şakaya gelmez bu iş. Hafife alırlar Karagöz'ü, ciddiye almıyorlar Mevlüt Bey. Bunu ciddiye almak lazım. Hele ekmek yemek istiyorlarsa, bir meslek diye buna çok ciddi bakacaklar, yapacaklar bu işi, başka hiçbir yolu yok.

Yani bir defa Karagöz oynatacak kişinin her şeyden önce tiyatroyu iyi bilmesi gerekiyor, özellikle geleneksel tiyatroyu iyi bilmeli. Burda bir şey soracağım. Bazı kişiler Türkiye'de, Türklere bir tiyatro yok, geleneksel tiyatro diye bir şey yok, onun için tiyatro gelişmedi diyorlar, siz ne diyorsunuz buna?

Yanlış konuşuyorlar. Tiyatro nasıl gelişmedi? Seksen sene evvel seyrettikleriyle şimdiki seyrettikleri < bazı tiyatrolar için söylüyorum, herkes için söylemiyorum bunu> hani o yorum yapanlar şunlar bunlar için, onları silin atın. Kim demiş ki yok diye, Anadolu'yu nasıl inkar edersiniz, dolaştınız biliyorsunuz, Anadolu'nun içinden gelen insansınız siz. Tiyatro yok mu orda?

Bana göre var ama siz ne düşünüyorsunuz?

Hatta şimdi tiyatro yapıyoruz burda, işte burda tiyatro yapıyoruz daha ötesi var mı bunun? Değil mi ki bir insan, değil mi ki bir mekandayız ve konuşuyoruz işte tiyatro. Yanlış konuşuyorlar.

Bazıları kendi fikirlerine uymadığı için, o istikamette gidilmediği için öyle söylüyorlar, ben o kanaatteyim, ya da bu Karagöz için söylüyorlar onu tabi, yok olsun diye bakıyorlar, bunun yok olmasını isteyenler çok var, çok var. Çünkü Karagöz sizi çok eskiye bağlayan bir sanat. Koparmıyor eskiden, ordan kaynaklanıyor bu, kopsun istiyorlar ama kimse koparamadı ve koparamayacak, imkanı yok.

Bir de Karagöz'ün bizim mi, Yunanlıların mı olduğu, özellikle Avrupa'da konuşuluyor. Siz gittiğiniz festivallerde ve şenliklerde Yunanlılarla da karşılaşıyorsunuz. Her ikinizin oyununu seyreden ve bu konuyu bilen insanların, seyircilerin düşüncelerini de öğreniyorsunuz. Neler izleyebildiniz, yurtdışında nasıl bir bakış var gölge oyunu sanatının kime ait olduğuna dair, kimin daha iyi oynattığına dair?

Karagöz'ü Münih'te Yunanlı bizden önce oynattı, bizde ondan sonra oynattık ve Yunanlıyla konuştuk. Orhan şahittir işte. Ve Yunanlı dedi ki "Karagöz sizindir" . Bir Yunanlı konuşuyor, ben o tarafında değilim işin, bizimdir değildir, ordan çıkmıştır burdan çıkmıştır, onlar bir kenara ...Çünkü biliyorsunuz elimizde elle tutulacak bir done yok, hani şurdan çıkmıştır, burdan gelmiştir, ne bir kitap çıkmıştır , ne bir kitabe var, ne bir eser var bir şey yok. Diyoruz ki Ortaasya' dandır, Mısır'dandır neyse, Halk ne diyor "Karagöz var, Karagöz yaşıyor, Karagöz'ün mezarı var" diyor. Biliyorsunuz Shakespeare' i bile inkar ettiler, Shakespeare' de yaşamadı dediler, mezarını açmaya kalktılar ama ne dediler "Bu Shakespeare Kütüphanesidir, bu Shakespeare müzesidir, bu Shakespeare Tiyatrosudur" dediler. Ben de diyorum ki bu Bursa'da Karagöz'ün Mezarıdır, burda Karagöz'ün Evi'dir ve işte Karagöz'dür diyorum. Bu bu kadar basit. Zaten halk bunu kendine mal etti. Siz onu nerden getirirseniz getirin şurdan geldi, burdan geldi deseniz Karagöz benimdir diyor. Dikkat ederseniz konuşması, jestleri, mimikleri, müzikleri, yaşama tarzı, oyun tarzları benden başka kimse değil ki. Beni aksettiriyor. Neresi olabilir bu. Eğer Çin'den gelmiş olsa hiç olmazsa onun bir eseri olacak üstünde. Ya elbisesinde, ya konuşmasında. Veyahut Mısır'dan gelse evet... Bakın şimdi...Haddim değil ama Metin And, Mısır'dan geldi diye şeytidi bir ara, e hani ben gördüm Mısır Karagöz'ünü, siyah Karagözler, eğer gelmiş olsaydı buraya siyah Karagöz gelecekti buraya, demek ki ordan gelmemiş. Ben gördüm, en son festivalde de Bursa'da gördüm siyah , ordan gelmedi bu. Sonra... Java'dan yok şurdan burdan. Bunların şekilleri, yüz hatları, fizyolojik hatları muhakkak ki benzeyecek bir şeyi. Hayır bana benziyor, Ahmet'e benziyor, Ayşe'ye benziyor, ee bitti. Biz bunu mal etmişiz kendimize, bunun daha ötesi yok nerden gelirse gelsin, kim mal ederse etsin bu bitti. Bu kadar basit bu Karagöz bizim diyoruz, benim diyorum. Zaten Anadolu'ya gittiğiniz zaman her bir yerde bir Karagöz vardır muhakkak rastlarsınız. Öyle değil midir efendim, yok şu, lakabıyla söylerler şu adam bu adam diye. Karagöz bizim.

Peki, Karagöz'ün bizim olduğunu kabul ettik. Bu bütün Anadolu'nun bir sanatını yoksa bir İstanbul sanatı mı?

Şimdi...

Eskiden beri değerlendireceğiz, şimdiki durumunu değil.

Bakın şimdi ben çarşıda bir kuyumcuyla tanıştım, Orhan falan beraber tanıştık, belki söylemiştir size. Gaziantep'te Karagöz oynatıyordu. Karagöz demiyorlar orda Hacivat, Hacivatçı diyorlar. Hatta Rahmetli Tuncay'dan (Tuncay Tanboğa) takım almışlardı bu adamlar. Bizim klasik oyunların hepsini takır takır biliyor bu adam, yani Anadolu'da Karagöz var, gelmiş oraya Karagöz. Ama diyeceksiniz ki bir vilayette olmakla olur mu bu? O vilayette bu şekliyle var, diğer vilayetlerde ona benzer şekliyle var, yani bir Karagöz ortamı var. Sonra onlar İstanbul'a yardım etmişler benim görüşüm. Yani onlar kendi hasletlerini getirmişler İstanbul'a vermişler. Yani şunu anlatmak istiyorum, İstanbul lehçesini konuşan var, kendi oyunlarının kaneviçesini diğer vilayetlerden örmüş. Karadenizlisi demiş, Ağrılısı demiş, Kayserilisi demiş, Acem'i demiş bilmem nesili demiş, e bunlar nerde ? Anadolu'da. Anadolu'yu İstanbul çekmiş bu tarafa almış kendi içine sokmuş. Bunun tersi de olabilirdi, Anadolu'daki Karagöz'e İstanbul'daki gidebilirdi ama gitmemiş. O da Karagöz oyununun şeyinden diyorum ben karakteristiğinden. Çünkü

biliyorsunuz ki Türkçeyi iyi konuşulduğu zaman Karagöz gayet güzel seyredilir. Türkçeyi de en iyi konuşan yer İstanbul'dur. İstanbul lehçesidir. Biliyorsunuz ki bundan başka İstanbul yok derler, ama şimdi kalmadı başka, ayrı hikaye tabi.

Fakat şöyle bir şey var Tacettin Bey. Tamam Türkçeyi güzel kullanıyor ama perde gazeli, muhaverelerdeki giriş falan hep dikkat ederseniz aruz vezniyle söylenen gazeller.

Evet klasik şeyler öyle.

Konuşma şekli ağdalı Osmanlı Türkçesi. Ha nerde şey, oyun kısmına geçtiğimizde veya muhavereden itibaren...

Halka iniş başlıyor.

Evet halka iniş ve Türkçedeki kelime oyunları, ters anlamalar, o şeyleri komik öğelere çevirmek başlıyor. Yani bu anlamda diyorum İstanbul...

İstanbul basmış damgasını. Evet İstanbul basmış damgasını. Çünkü Anadolu'dan bir tanesini yazmamış söylememiş, öyle. Onun söylediği koşma, varsağı şuydu buydu.

Oyunlarda hep İstanbul'la ilgili genellekle.

İstanbul'la evet. O da o zamanın kültürünün o şekilde oluşu diye kabul ediyorum ben, yüksekmiş o zaman İstanbul'daki kültür, yüksekmiş. O aruz veznini kullanmak, o terkipleri yapmak, o benzetmeleri yapmak kolay işler değil. Bunlar bilen insanların, alim insanların yaptığı işler, tabi Anadolu'ya bu yabancı gelir gayet tabi, Anadolu'ya ondan zevk almaz çünkü kelimeyi bilmiyor.

Zaten Anadolu'da da başlangıcı Cumhuriyet'ten sonra. Mesela Antep'te Hacivat oyunu denmiş, Mehmet Tekin diye bir vatandaş oynatmış orda. Oraya gelen Çadır tiyatrosundaki bir Karagözcüden öğrenmiş. Önce yardım etmiş, ondan sonra tasvirler yapmış ve uzun süre oynatmış. Sonra yayılmış ve Kilis'te evlerde bile oynatmaya başlanmış, aile içlerinde. Birde Kars'ta var. Anadolu'da bu zamana kadar bu iki yerde Karagöz oynatılmış. Bunun dışında, dikkat ederseniz Karagöz'ün yeri Bursa denir ama Bursa'da yetişen Karagözcüler yok denecek kadar az.

Doğru. Olabilir. Tamam doğru İstanbul basmış damgasını. Birde Avrupa tarafı var o için. Avrupa bu işi çok seviyor ve bize de kızıyor "Siz geleneksel seyirlik oyunlarınız varken niçin bizim tiyatromuzdan medet umuyorsunuz?", inanım ben dinledim birkaç yerden yani. Evet "örnek olarak, ama niçin atıyorsunuz seyirlik oyunlarınızı" diyor. "İtalyanlara bak komedi de larte theatır, e sizinde geleneksel seyirlik oyunlarınız var ordan alsanız" diyor adamlar. Fransa'da bir okulda Karagöz oynatıyorum, oyunda çocuklara sayı saydıracağım bir, iki, üç, dört diye hemen aklıma geldi, çatlak Fransızcayla ön, dö, Truva diye ben başladım Karagöz'e saydırmaya. Bütün ordaki çocuklar Karagöz'le beraber başladılar Fransızca saymaya. Oyuna çok gülünüyor. Bir muhabirde bizimle beraber dolaşıyordu, oyundan sonra bir yazı çıkardı (bu arada yazıyı buldu okumaya başladı) "Karagöz sanatına çok mutlu oldum, açık söyleyeyim ki bu ilginin gösterileceğini tahmin etmemiştim Üstelik gösteri Türkçe oldu. Demek ki Türkçe bilselerdi tepki kim bilir nasıl olurdu". Çocuklar için, Fransız çocuklar için söylüyor. Orada onlarla beraber kontak kuruldu, hah işte bakın Karagöz işte bu, bunu yapacaksınız. Demin diyordum ya hani. Mesela hemen ön, dö, Truva dediniz hemen orayı fethettiniz, içine girdiler, çektiniz. Bunları yapmak lazım. Bunları yapmak için de çalışmak lazım, birikim lazım. Şimdi ön, dö, truva yı ben bilmeseydim, o birikim olmasaydı bende konuşamayacaktım.

Yani tepki çok olumlu oluyor yurtdışında.

Çook. O kadar çok ki anlatamam. İşte diyor ki Türkçe bilselerdi kim bilir nasıl güleceklerdi bunlar diyor, Türkçe bilmedikleri halde bu kadar gülüyorlar diyor. Sonra Fransa'ya birkaç defa daha gittik, "bir kişi mi oynatıyor bunu" diyor. Evet diyoruz

inanmıyorlar, dedim ki Selahattin'e "sen gelsene buraya". Oyun bittikten sonra sahneyi çevirdik, ben tekrar başladım arkada oynatmaya, o zaman inandılar bir kişinin oynattığına. Bir kişinin bütün bu taklitleri, şunları, bunları, sekiz on kişiyi konuşmasını akılları almıyor. Bize inanıyorlar ve çok takdir ediyorlar. Almanya'da da öyle. Bir Fransız öğretmen Alman çocuklarına portatif bir Karagöz perdesi yapmış, Karagöz'leri de yapmışlar, iki tane çocuğu alıyor perdeye, geç diyor oraya, akşam evde ne konuştuysanız annen, baban falan gel burada konuş diyor. Düşünebiliyor musunuz, bakın öğretmen bir taşla kaç tane kuş vuruyor. Evvela o evin durumunu öğreniyor, sonra çocuğa konuşma imkanı veriyor, arkadaşlarının arasında çocuğun hali ruhiyesini anlıyor. Karagöz'den nasıl istifade ediyorlar bakın. Ama bize gelince okula girmiyor Karagöz. Ve Avrupalı oyunlara bayılıyor, hele Kağıthane Oyunu çok hoşlarına gidiyor, Ters Evlenme çok hoşlarına gidiyor. Bütün oyunlar hoşlarına gidiyor ama bunlar ekstra olanlar.

En çok ilgiyi oyunun nerelerine gösteriyorlar?

Daha çok, mesela Ters Evlenme'de Karagöz'ün kadın oluşu, birde danslara daha çok önem veriyorlar. Tabi müzik olduğu için, müziğe de yakın oldukları için. Burda Fransızca oynattık. Buranın sahibi Karagöz'ün muhaveresini Fransızca olarak yazdı. Mesela bir Arap köle muhaveresi vardı ya onu Fransızca yazdı. Muhavere girişi Hacivat söyledi durduk Fransızcasını söyledi, arkadan cevap verdi Karagöz, gır giitti gır. Onun kaseti var bende. Hem konferans ta veriydi bu kadın. Öylesi de oluyor yani, tercümede oluyor. Arap'ıda, Arap köleyi de öyle yaptık Fransızca. Arap konuşuyor arkadan Arap Fransızca söylüyor tabi Karagöz cevap veriyor. Ama Karagöz Fransızca'ya uygun ters cevap veriyor, gayet güzel oluyor. Onun için diyorum ki çalışmak, çalışmak, çalışmak. Her işte böyle değil mi? Her işte çalışmak, kazanırsınız, çalışmazsanız olmaz.

Yurtdışına epeyce gittiniz?

Çok gittim. Bir kere 83 te Disburg çağırdı beni, inanılmaz, 38 şehir dolaştık. Almanlar bunu da bizim Türkler için yapıyorlar. Diyorlar ki ananelerini, örflerini, şunları bunları hatırlatalım da memleket hasreti falan duymasınlar, giderelim onları diye. Fakat gittiğimiz yerde mateessüf Türk'ten çok Alman geliyor. Orda da korkutmuşlar Türkleri tabi, sağ sol hikayeleri, şunlar bunlar falan, gelmiyor adam. Niye gelsin tabi. Veya para istiyorlar geldikçe, toplandıkdıkça. Bir kaş kişiyle konuştum. Orda bir doktor Bülent Bey vardı o çağırmıştı bizi Almanya'ya. Bir akşam oynattık yüz kişi kadar geldi, ertesi akşam aynı kişiler, öbür günü aynı kişiler. Ben lafımı çekmem siz kendinizi tatmin ediyorsunuz dedim. Hep aynı adamlar geliyor buraya dedim, nerde bu halk dedim. Haklısın diyor bana.

Oralarda da vork schop yaptınız mı?

Yaptık, resimler de var.

Türk çocuklarına mı yoksa Alman çocuklarına mı?

Karışık, karışık.

İlgi nasıldı?

Çok, çok. Hatta bir gün evde oturuyorum bir faks geldi bana, Çanakkale'den mi nerden, biz dediler Londra kukla oynatıcılarıyız, biz Karagöz oynatımını ve yapımını öğrenmek istiyoruz, bize yardımcı olur musunuz? Hemen ben cevap yazdım derhal dedim ne isterseniz. On dört gün sonra iki tane bayan geldiler evime, dediler biz aynen bunu öğrenmek istiyoruz müsait misini? Tabi müsaidim dedim. Eski evde oturuyorduk. Karagöz'ün yapımını, oynatımını bunlara gösterdik. Bir hafta geldiler gittiler evimize ve öğrendiler de. Sonra memleketine gitti bunlar, iki ay sonra bir faks, sizi Londra'ya davet ediyoruz gelir misiniz, gelerseniz deri getirin, takımlar getirin biz burada ki kuklacılara Karagöz yapımını ve oynatımını öğretmek istiyoruz dediler. Derhal dedik otuz tane takım yaptırdık, otuz kırk tane deri yolladık, boya falan, kalktık gittik. Bunların kendileri

mukavvadan yapılmış tasvirlerle gölge oyunu oynatıyorlar, onlarınki gölge oyunu biliyorsunuz, fakat mukavvalar dayanmıyor, düşünmüşler ne yapalım diye, Türkler deriden yapıyor onların nasıl yaptıklarını öğrenelim biz kendimize tatbik edelim. Dava burda, öğrendiler ve şimdi yapıyorlar. Glaskov ve Londra’da beş gün mü ne kaldık.

Yani tasvir yapımını gösterdiniz.

Yapımını ve oynatımını. Tabi oynatımı ne olacak işte, nihayet tutabildiği kadar tuttu, daha ziyade kadınlardı, kadın sesi falan olmaz ya. Ha onların şeyi var bakın kurs bittikten sonra intibaları var hepsinin, onların fotokopisini de koydum oraya. Yani şu Karagöz için epey bir şehir dolaştık, İtalya’ya gittik, Tunus’a rahmetli hocalarla gittik. Orda da Rahmetli Ragıp hoca ben oynatacağım dedi. Hocam dedim pekiyi buyrun oynatın dedim, sopaları ben takacağım dedi, onu bilirsiniz öyle şeyi vardı. Elleri titriyordu artık rakı içmekten dolayı, takamayacak, taksada çıkacak biliyorum, buyurun dedim, taktı. Oynatmaya başladı yarım dakika ya geçti ya geçmedi sopa çıktı, Karagöz’ün müydü... Hacıvat’ın mıydı çıktı. Hemen ben aşağı aldım, kimse fark etmeden, işte hastalandı bu, bir iki dakika konuşum ben, taktılar sopayı verdiler, oynatıyorum, oyun bitti Nurettin Sevin Bey “seni çok taktir ettim” dedi. Estağfurullah hocam ben ne yaptım dedim, “yook , işte tiyatroculuk bu” dedi “sen de paniğe kapılıp, o düştüğü zaman o sahneyi boş bıraksaydın hapı yutmuştuk” dedi. “Çünkü yarım saniyelik bir boşluk seyirciye bir dakika gelir, bu meşhur bir iş” dedi. Bunu hiç unutmam efendim. Ve hatta hep o kulağımdadır. Ben de oynatırken şimdi çengi mi gelecek, şu gelecek, sahne boş kalacak diye mütemadiyen konuşurum ki halkın dikkatini dağıtmadan boşluğu doldururum. O şarttır, hakikaten doğru bir şey.

Yurtdışına gittiğinizde veya yurtiçinde, buna benzer anılarınız var mı başka?

Var. Bir tanede Edebiyat Müzesi’nde oynatıyoruz. Ters Evlenmeyi oynatıyoruz. Bu arada da Orhan sergi açalım dedi. Müze Müdürü kimdi o yav... neyse büyük bir cam vitrin vardı oraya ters evlenmeden koydular. Benim takımlar aşağıda ama. Oynatıyoruz, oynatıyoruz, oyunun sonuna geldik. Arkada bir hareketlilik var ama ben dönemiyorum tabi. Meğerse Tuzsuz Teli Bekir’i yukarıda unutmuşlar. Tam can alıcı yeri oyunun, Orhan saçını başını yoluyor, hemen çıkmışlar almışlar, takmışlar bana yetiştirmişler. Eğer sana söyleseydik biz yanmıştık dediler. Onu hiç unutmam. Bir kerede Orhan’la, bir arkadaşımın oğlunun sünnetine gittik Caddebostan’da. Sahneyi kurduk, artık sopaları taksak dedim, arıyoruz tasvirler yok, ordan kalktı Bakırköy’e, tasvirleri aldı geldi. Allahtan vakit vardı. Hala da unutuluyor tabi, tam bir iki dakika kala tasvirleri takmak bence yanlış, evvelden hazırlayacaksın her şeyi, ne olur, ne olmaz. Her şey, bakarsın bir düğme çıkar, bir yeri kopar. İşte bunların hepsi çalışmanın içine girer. Yine Atatürk Kültür’de... Hoca ekseriya bana oynat derdi. Ben o zamanlar bilmiyorum kekeme taklidinin yasak olduğunu. Ben başladım kekeme taklidi oynatmaya. Güngör Dilmen gelmiş, Güngör Dilmen’de biliyorsunuz kekemedir, konuşurken kekeler. Oyun bittikten sonra bana Selahattin fısıldadı ben ne oldum ama, yerin dibine girdim. Sonra hoca “yok canım ne olacak” dedi, fakat kendisi de insanlık gösterdi, büyüklük gösterdi hiçbir şey olmamış gibi. Sonra Kuzguncuğa gittik biz, Kuzguncuk’ta Cengiz Bektaş vardı, orada var o resimler. Orda, Perihan Abla’nın çekildiği sokakta, amfi idi orası, bir ramazanda, yaz ramazanıydı Karagöz kukla oynattık, perdemizi kurduk oraya. Kuklada çocuklarla beraber Ali Baba’nın Çiftliği’ni söylettim. Hala yazar orda “Sadece çocuklar değil büyükler bile başladılar şarkı söylemeye “diye. Ve üç dört sene üst üste gittik oraya. En son sene tam oyun oynatıyorum bir yumurta geldi, yumurta attılar sahneye, haa... ben sesimi çıkartmadım, oyun bitti toparladık geldik evimize, hiç kimseye de bir şey söylemedim. Ertesi sene “yok” dedim “yumurta atanı bulun ondan sonra geleyim” dedim. Fakat kırıldım, kimdi? Onu bulsalardı, çok ayıp şey. Beğenmeyebilirsin, sevmeyebilirsin ama kalkıpta bana yumurta atmaya ne hakkın var

senin. Bu da başıma geldi yani, gelmedi değil. Fakat çok kırıldım. Dört beş sene gitmedik tekrar gittik oraya. Bilhassa Tiyatro Günü'nde bildiri okuduk. Cengiz Beyin yazıhane gibi kullandığı bir yeri vardı orda. Rahmetlik İhsan'la (İhsan Dizdar) bir Ortaoyunu'ndan muhavere yaptık, ondan sonra Karagöz oynattık, üç dört sefer gittikti oraya, halka oynadık biz. Epey macera var böyle.

Bir de Tacettin Bey sizin ayrıca UNIMA Yönetim Kurulu'nda olduğunuz bir dönem var, UNIMA Türkiye Milli Merkezi'nin.

O işte benim bir faydam dokunmadı açıkçası.

Yönetim kurulunda olmanız bile bir faydaydı, toplantılara gelip gitmeniz bile bir fedakarlıktı, sanata hizmetti, ama bazı tatsız şeylerde yaşadınız orda, üzüldüğünüz taraflar oldu, neye üzüldünüz?

Oldu oldu bir tanesi şey oldu bakın, ama sizin tarafınızdan mı oldu başkaları tarafından mı oldu. İstanbul'da şey yapalım dedik hani "yaşarken analım" eskileri analım diye bir program yaptım, o programı gönderdim size sonra bana başka program geldi. Bilmiyorum kim yaptı, siz mi yaptınız başkası mı yaptı, ona doğrusu üzülmüştüm, ama niye böyle oldu dedim. Ama yine programı yapmıştık biliyorsunuz, hatta kaseti bile var bende.

Ha... Anma programı

Evet. Ona biraz üzülmüştüm doğrusu. Sonra orda Metin And'a biraz ben kırılıyordum hani, sinirleniyordum daha doğrusu, hani kerhen kabul ediyordu böyle, yalvarıyorduk, ne bileyim ben yalvarmak gibi oluyordu, ne münasebet yani, niçin oluyordu, sebep ne? İnsansın, yapacaksın yap yapmayacaksın git. E öyle değil miydi Mevlüt Bey yani, öyle olmuyor muydu?. Kendini bir çekiyorsun, e dünyada tek adamsın, makulsün ne yapalım, dünyada seni otorite diye kabul ettiler, böyle biliyorlar artık ama birazda tevazu içerisinde ol yani, bu ondan canımı sıkıyordu yani. Yoksa başka bir şey yoktu ki hiç. Zaten ben bir şey yapmadım ki. Sonra burda İstanbul Şubesini kurmak benim çok aklımdan geçti, çok geçti ama bakın söz aramızda bazı nedenlerden dolayı kurmuyorum, yoksa burda çok şey yapılırdı, düşüncelerim de vardı yani.

Şimdi efendim benim anladığım kadarıyla, açtınızda söyleyeyim. UNIMA'dan çok şey bekliyorlar, yanlış tabi, bazı şeyleri yanlış. Hani UNIMA kuruldu ya bize iş verecek, ne bileyim ben bizle ilgilenecek, onlara öyle geliyor. Herkesle ilgilenecek. Mesela bazıları bizi festivale çağırıyorlar diyor, şu festivale gidilmiyor diyor, ne bileyim yahu, bana ne, UNIMA'yla gidip konuşun, yazıp derdinizi anlatın. Böyle şeyler oluyor. UNIMA şimdi daha faal galiba, daha faal hale geçtiniz, görüşüm, benim görüşüm öyle. Sonra da... ah ben Ankara'da olacaktım ki ah ah ah, şerefsizim her gün bedava temsil verirdim, beni de her gün döverlerdi. Bakın bu şart, bana herkes kızıyor ama kızmasınlar, bunu bir müddet yapacaksınız o bedava temsili tanıtmak için yapacaksınız. Halk görecektir bunu "haa... burda böyle Karagöz var" diyecekler.

Biraz önce dediniz ya herkes iş bekliyor UNIMA'dan. Yani UNIMA'yı herkes...

Basamak görüyor.

Hı basamak. Diyor ki burası bize kazanç sağlayacak bir yerdir. Tamam sağlar, yerine göre sağlıyorda, sağlayacakta, ama herkes uluslararası festivale katılmak istiyor. Bunun bir ölçüsü var, siz söyleyin olur mu, olmaz mı bunlar?

Sonra kaç tane geliyor ki, senede kaç tane gelecek? alt tarafı dört tane, beş tane hadi müracaat gelsin. Kaç kişi var ki hanginiz gideceksiniz. Sonra nasıl temsil edeceksiniz? O ... biraz, dış ülke kolay değil. Dedim ya adam evvela şöyle bir yukardan aşağı süzüyor vallahi görür görmez. Zaten eskiden beri Karagözcünün adı kötü, açıkça söylüyorum kötü. Biliyorsunuz işte bunu anlatmaya lüzum yok, gittiği yerde hırsızlık yapmış adam yahu. Ben bunları biliyorum yani. Hadi Baba da anlatırdı, kulağınızla duyuyordunuz.

Ama işte ne oluyor bu? Bir sanatı kötülemiş oluyor, sanata, zarar veriyor, sanatçıya zarar vermiş oluyor.

Bittabi zarar veriyor. Olmaması lazım. Ben bunu söyledim mi benimle millet gırtlak gırtlığa. Vallahi öyle, kim bilir ne diyorlar, ne derlerse desinler Allah şahit vallahi. Ben Karagöz'e karşı vazifemi yapıyorum o kadar gerisi ne derse desin.

Peki Tacettin Bey tasvir yapımını kimden öğrendiniz?

Vallahi Mevlüt Bey ben doğru dürüst çizgi çizemezdim, yani resim falan yapamazdım. Yazılarımı da görüyorsunuz öcük bücüktür ama o öcük bücük şeyimle nevreğan ı, Allah... ne bileyim ben kullanmak nasip etti. Ama onlarda mı güzel? Hayır, katiyen. Benim tasvirlerim öyle ahım şahım tasvirler değildi ama kendimin olduğunu gösteriyor. Bunun bir şeyini anlatayım size. Fransa'dan bir telefon geldi bana, pardon Atatürk Kültür'den çağırıldılar beni, gittim, dediler bizim Fransa'da bir tanıdığımız var takım istiyorlar, siz de Karagöz yapar mısınız? Eee yaparım dedim, işte bir müddet sonra yaptım yolladık gitti. On beş gün sonra, evde oturuyorum, bir telefon geceleyin, açtım "delikanlı sana çok teşekkür ederim tam kari kadim Karagöz yapmışsın" dedi. Aman estağfurullah dedim "ne estağfurullahı yahu, ben öyle laf edemem bu çok güzel olmuş çok teşekkür ederim sana" dedi. Ay bir sevindim Mevlüt Bey, bir sevindim. Çünkü biliyorsunuz Avrupalılar ee.. ne derler ona, böyle muntazam şeyler istemiyorlar, muntazam hat istemiyorlar. Yani illa ki kargacık burgacık bir şeyler olacak. Yani el emeğini ordan anlayacağım ben diyor, el emeğini, el işlediğini ordan anlıyor, kendim öyle yaptığım için konuşmuyorum yani onların kıstası bu. Onu hiç unutmam. Adam çok beğenmiş. Hatta bir iki takım daha yaptım gittiydi. Ben kimseden öğrenmedim açıkçası.

Yani kendi kendinize öğrendiniz ?

Kendi kendime öğrendim. Yalnız şeyi gördümdü ben, kursta Ragıp Tuğtekin'i, baktımdı takip ettimdi yani.

Kalıpları?

Kalıpları Ragıp Tuğtekin'den çaldıktı açıkçası.

Yani onun kalıplarını kullanıyorsunuz.

Onun kalıpları.

Onun sitilini devam ettiriyorsun.

Onun sitiliyle devam ediyorum. Ordandı, yoksa benim öyle ahım şahım bir şeyim yoktu. Yeni şeyleri Sibel diye bir kızcağız var iyi resim yapıyor, ona çizdirdim. O da şöyle çiziyor, çizmekle bırakmıyor parçalara ayırıp çiziyor, parçalara ayırıp çizdirmesem yapmam zaten imkan yok. Parçalara ayırdığı için birleştiriyorum sonra yapıyorum. İşte bir şeyler çıkıyor meydana.

Ragıp Tuğtekin sitilinin özelliği nedir?

Vallahi... Ragıp Tuğtekin'in özelliği kendisinin çok muntazam nevreğan kullandığı bence. Bakın dikkat edin, Ragıp Tuğtekin'in alın iki tane nevreğanı yan yana koyun, ağzına bakın, ağzının bir tanesi ne kadar açıksa öbürü de aşağı yukarı o kadar açıktır. Nevreğanı çok güzel kullanıyor. Sonra o düz çizgilerde, atıyorum mesela şu iki milimse bu da iki milimdir. Çok güzel kullanıyor ve insan vücudunun şeyini mümkün olduğu kadar aslına uygun veriyor. Ben böyle görüyorum yani. Son zamanlarda ama şişiriyordu biraz, Akbank'a bir koleksiyon sattı görseniz şaşarsınız.

Sergilenen koleksiyon mu?

Yok o Yapı Kredi'nin, ayrı o. Akbank'a da veriydi. Akbank'ta dolapta kayıp mayıp mı etmişler bulamıyorlar bir türlü, yazık, öyle bir üzülüyorum ki. Oraya da veriydi otuz kırk kadar.

Ragıp Tuğtekin kimden öğrenmiş biliyor musunuz?

Ragıp Tuğtekin Tecelli Bey'den öğrenmiş.

O da onun kalıplarını kullanmış.

Tabi , Tecelli Bey eski, öyle söylerdi.

Siz ondan öğrendiniz, Orhan Bey ondan öğrendi.

Orhan ondan öğrendi. O devam ettim falan diyor ama ben onun devam ettiğini hiç zannetmiyorum.

Ragıp Tuğtekin, Nail Tan'la yaptığı röportajda söylüyor benim öğrencim Orhan Kurt diye.

O olabilir, doğrudur.

Ben yetiştirdim diye bir ifade var, ben okudum.

Doğrudur. Şeyde karşılaştık zaten, Ragıp Tuğtekin'de tanıştık Orhan'la. Tanışmamız orda oldu.

Kaç yıl birlikte çalıştınız Orhan Bey'le?

Orhan'la aşağı yukarı yedi sekiz sene çalıştık.

Siz oynatıyordunuz o yarıdaklık mı ya...

Yarıdaklık yapıyordu.

O mu oynatıp siz mi yarıdaklık yapıyordunuz?

Hayır ben oynatıyordum o yarıdaklık yapıyordu. Sesi çok muazzamdır. Ters Evlenme'de kayıklar geçerken, gazelli kayık vardır, gazel atarken benim ağlayacağım gelirdi yani, o kadar güzeldi ama şimdi yaşlandı tabi ses bitti, bitti artık.

Bir Karagöz sanatçısının ne kadar değişik ses taklidi yapması gerekiyor?

Vallahi o kendindeki oyun dağırcığına bağlı. Ne kadar oyunu varsa o oyunlardakini oynatabilmesi için onu yapabilmesi lazım. Fakat ... Bakın burayı unuttumdu ben, iyi ki açtınız, öyle Karagözcüler bildirdim ki hiç taklit yapamaz. Şey vardı Horoz Ahmet galiba. Horoz Ahmet hiç taklit yapamazdı, düz oyun oynardı.

Peki nasıl oynatıyordu?

Oynatıyordu ne bileyim ben, dümdüz. Oyunlarını pek seyretmedim ben ama şeyden biliyorum ben, söyleyin... hokkabaz monolog Tahsin vardı eskilerden, ondan işittimdi ben bunu, o söylerdi bana. "Yav bunda taklit maklit yok, hiç yapamaz" derdi.

Peki Beşiktaşlı Kemal'i biliyor musunuz?

Beşiktaşlı Kemal...

Karagözcüymüş.

Ya ismini bilmiyorum, yada duydum , gördüm onun Kemal olduğunu bilmiyorum.

Onun çok fazla ses taklidi yaptığını söylediler ondan soruyorum.

Keten Helvacı Bahattin çok taklit yapardı.

Kaç yıllarında yaşadı o?

O... aşağı yukarı...dur söyleyeyim.. Halkevlerinde, halkodalarında.. 1946, 1947 yıllarında. O aralarda. Bir İbiş'i bir Arap'ı alırdı bir saat, bir Arap'la İbiş bir saat.

Kukla mı oynatırdı?

Kukla, el kuklası. O kadar güzeldi ki, sesi de güzeldi Arap'a bir yalelli çektirirdi ovvv. Şarap şişesinde yanında, hem konuşur hem içer, böyleydi.

Neden çok içiyorlar. Sanatçıların bir çoğunu tanıyorum genelde içiyorlar neden?

Vallahi ne bileyim ben, onu bir onur meselesi yapıyorlar gibi geliyor bana. Bir büyüklük veriyor, bir sıfat veriyor onlara gibi geliyor. İçmese sahne olmayacak veyahut kendisini satamayacak başkalarına göre, hani başkaları da içiyor, bu da erkek değil mi? İçki içmese onu saymayacaklar mı? gibi. Ben öyle kabul ediyorum yani.

Sizleri tanıdım ben, iyi bir aile düzeniniz var kaç tane sanatçı tanıyorum böyle. Ama birde tanıdıklarım var, ve daha öncekilerin söz ettikleri, yani benim tanımadıklarım var, düzensiz bir yaşamları olduğu, rastgele bir yaşamları olduğu söyleniyor veya gördüm bazılarını. Nedeni nedir bunun, yani sanatla ilgisi var mı?

Hayır efendim sanatla ilgisi olmayacaktır, ya aradığı ortamı bulamadı o veyahut bulunduğu ortam onu o tarafa itti, itiyor, ya o kişilerin arasında, içenlerin arasında bulundu. Sanatın ne günahı var, sanat ne yapsın? Sonra hayat şeyleri bence kısır, yaşama tarzları kısır. Yani derli toplu bir aile fikri yok. Ya görmemişler veya o hayat tatlı geldiği için bu tarafa aktarmışlar.

Hayali Küçük Ali'yi izlemiş miydiniz?

Hayır yalnız bol bol sesini duydum. Güzeldi, gayet güzeldi. Zaten teybin çıkışı onun şansıydı bu sesi o yaydı.

Radyonun çıkışı.

Evet radyo, Karagöz Hacivat'ın sesini o yaydı. Hakikaten de oturmuş bir ses. Şimdi ben buna başka bir ses düşünemiyorum yani. Kalıbına, kıyafetine, yaşayış tarzına tam uygun bir ses bu. Tabi o da ustasından gördüğünü yaptı, demek ki bu böyle. Kendine mahsus bir sesi olacak, olması lazım. Zaten yarı yarıyada o ses milleti güldürmeye hazırlıyor, o ses ısıtıyor. Daha çocuklar o sesi duyar duymaz başlıyorlar gülmeye.

Tabi birde onun fiziki yapısına eğitim yapısına uygun ses olmalı değil mi?

Tabi tabi. Dedim ya her şeye uygun bir ses o, başka türlü düşünemiyorum. Düşünse ne ince bir sesi miy miy miy, o Karagöz sesi olur mu yahu? Olmaz, imkanı yok. Hacivat'ın da öyle. Bir İstanbul efendisi, evet efendim li. Onu da Tenkit ediyorlar. Yahu bu adam terbiyeliyse terbiyesinin nesini tenkit ediyorsun yahu. Mürayi (ikiyüzlü) diyorlar, neden mürayi olsun yahu?

Nasıl mürayi ?

Ee... işte herkese yağcılık yapıyormuş, yok bilmem hilekarlık yapıyormuş. Bunlar yanlış şeyler. Oyunlarda şöyle böyle yapıyor diyorlar. Canım oyunlarda bir artist, bizim gibi artistler tiyatrodaki oynuyorlar, oynadığı rol öyle diye o adam öyle mi olacak. Ben onu canlı diye kabul ediyorum, Hacivat o oyunda da oynuyor, o oyundaki oynuyor. Yani rol alıyor adam, çeşit çeşit roller alıyor. Ben kabul etmiyorum, benim görüşüm böyle yani, ben efendidir diye kabul ediyorum ama millet hayır diyor, desinler. Sonra iyiyi kabul etmek mi iyi, kötüyü kabul etmek mi iyi?

Tabi ki iyiyi kabul etmeli.

Değil mi efendim yani. Kötüyse de iyi iyi diyelim iyi olsun yani.

Genelde canlandırdığı tiplere olarak öyle deniyor.

Evet evet efendim.

Hani günümüzde de insanlar vardır, atıyorum bir plitkacı için “nabza göre şerbet veriyor” denmiş. Yani insanların belli bir yapısı olur, Hacivat’ın yapısı öyleymiş, tiplene öyle. Bu da toplumda azımsanamayacak kadar çok insan tipidir. Karagöz’ünkü de öyle, oda başka bir tip.

Öyle olmasa göze batardı zaten.

Böyle uc tipler değil onlar, toplumda genellemesi yapılmış tipler. Uç tipler kimler? Bir iki tane koymuş, işte Bebe Ruhi, toplumda çok değil o tipler.

Tabi. Tuzsuz Deli Bekir mesela.

Tuzsuz Deli Bekir fazla değil ama bir Kastamonulu, bir Kayserili, bir KaradenizTabi.

Benim sormayı unuttuğum, sizin söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Vallahi... işte dediğim... bunu resmi bir yere bağlamak şart, sanat gidiyor. Buna değer vermek lazım, kıymet vermek lazım. İlle kötüyü gördülerse hepsinin kötü olduğu kanaatini edinmesinler, iyileri arayıp bulsunlar, iyileri seyretsınler. O herkesin vazifesi, ben öyle görüyorum yani. Milli bir vazife diyorum, isterlerse gülsünler bana. Bu bizim içimizde yaşayan bir sanattır. E bunca senedir biz, altı yüz, yedi yüz senelik bir şeyi bir kalemde atmak yazık olur. Çok ayıpta olur yani. Sonra bu sanatla meşgul olduğunuz zaman onunla meşgul olan yükseliyor, bilgisi artıyor, standardı artıyor, sıfatları güzelleşiyor, ne bileyim ben iyi şarkı söyler oluyor, güzel konuşuyor oluyor, bir takım melekeler kazanıyor. E böyle bir sanatta nasıl bırakılır. Bilhassa gençler için. Boğaziçi Üniversitesi’ ne gittik Karagöz oynatıyoruz orda, oynattık bitti, çocuklar böyle gelmiş “Karagöz bu muydu diyorlar. Dedim haklısınız kardeşim, görmediniz ki Karagöz’ü, kulaklarınızla ne duyuyorsanız o, mümkün olduğu kadar görün dedim, ilgilenin. Bak o kadar üniversite var, ne olur yahu ne olur.

Peki Tacettin Bey bir Karagöz sanatçısı sadece Karagöz oynatarak geçimini sağlayabilir mi?

Bu zamanda, şu şartlarda sağlayamaz, imkanı yok.

Neden sağlayamaz?

Çünkü ona devamlı iş verecek merci hala yok. Ben öyle görüyorum. Sonra şahıs olarak çalıştığı, gittiği yerlerden aldığı paralar onu pek geçindiremez, yetmez. Hele bakın, iyi ki açtınız o tarafı, giden arkadaşlar o kadar düşük fiyatlara gidiyorlarmış ki şaşır kalıyorum. Gitmemeleri lazım. Diyecekler ki bana, onu da söylediler ya “sen zengin adamsın, biz aç mı kalalım”. Hepiniz birleşin bir şey söyleyin ondan aşağı inmeyin. Mesela elli milyona giden varmış, bunun benzin parası yok mu, yanında çalıştırdığına para vermiyor musun sen. E nasıl idare ediyor bu? Olmadı bu? Sonra siz bir şey söyledığınız zaman, hele ben bir laf söylediyim zaman oooh. Çok af edersiniz efendim benim istediğim parayı vermeyene ben gitmiyorum, katiyen, kesinlikle gitmiyorum. Beni de bilenler her sene çağırıyorlar, telefon ediyorlar gidiyorum. Bu hale gelmesi lazım, bu hale gelmesi içinde arkadaşların o hale gelmesi lazım. Karagöz le bitmiyor iş, bunları yapması lazım arkadaşların. Bunları yapmak lazım, evvela bunları düşününler.

Bantımız bitmek üzere ben teşekkür ediyorum.

Ben de çok teşekkür ederim.

Detaylı bir görüşmemiz oldu.

Sağolun “Her ne kadar sürçi lisan ettikse affola”.